

Laat de EU geen eigen koers varen bij verslaggevingsregels

Recent spraken ondernemingen en aandeelhouders in het FD hun zorg uit over de plannen van de EU om zich actief te gaan bemoeien met de financiële verslaggeving.

De EU wil besluiten van de International Accounting Standard Board (IASB) desgewenst kunnen aanpassen. Met als gevolg dat ondernemingen in de EU hun resultaten en balansposities op een andere manier zouden moeten verantwoorden dan de verslaggevingsregels van de IASB voorschrijven.

Zo zou de EU kunnen bepalen dat financiële bezittingen die nu tegen de marktprijs zijn gewaardeerd op de balans, voortaan tegen de originele aankoopprijs moeten worden gewaardeerd. Hiermee zou kunnen worden voorkomen dat de desbetreffende bank of onderneming resultaten toont die kunstmatig hoog zijn bij economisch hoogtij en overdreven laag zijn bij economische tegenspoed. Een omslag in het marktsentiment kan immers tot grote bewegingen in waarderingen leiden.

We zagen deze discussie in de financiële crisis toen de prijzen van de financiële instrumenten werden geraakt door extreem pessimisme. De markten waardeerden handelbare financiële bezittingen (zoals pakketten van leningen die banken aanhielden) zo laag dat de marktprijzen in de ogen van de banken ver beneden de werkelijk (fundamentele) waarden noteerden. Omdat de verslaggevingsregels voorschreven dat deze marktprijzen op de balans moesten worden genoteerd, zagen banken hun balanswaarden verdampen.

Zij startten daarop een lobby om van de politiek gedaan te krijgen dat zij een hogere waarde dan de marktwaarde mochten noteren op hun balans. Ze kregen steun van de G20 en de EU, die vervolgens samen met de banken grote druk uitoefenden op de IASB om de regelgeving aan te passen om daarmee de balanswaardering van de pakketten 'realistischer' te maken.

Maar wie heeft hier gelijk? Heeft de markt het bij het rechte eind die de pakketten leningen laag waardeerde, nadat bleek dat *rating agencies* het risico rondom de pakketten van leningen veel te laag hadden ingeschat? Of hebben de banken gelijk omdat, nu bleek dat er meer risico zat in de pakketten dan eerder aangenomen, de markt veel te pessimistisch was over de waarde van de pakketten die zij te koop aanboden. De banken kregen gelijk van de politiek en de IASB ging overstag. Banken konden langs die weg een hogere waarde op de balans noteren dan de markt bereid was voor deze pakketten van leningen te betalen.

Maar onderzoek laat zien dat marktwaarden op de balans informatiever zijn dan balanswaarderingen gebaseerd op andere grondslagen, zoals de historische kostprijs van een bezitting. Onderzoek naar de invoering van IFRS laat verder overtuigend zien dat markten beter werken als de verslaggeving internationaal is geüniformeerd.

Er is dan ook geen reden om een Europese IFRS-variant in te voeren. Er is met andere woorden weinig behoefte aan invloed van de politiek op het verslaggevingsbeleid. Dat is net zo iets als het plaatsnemen van de president van De Nederlandsche Bank onder het directe gezag van de minister van Financiën. De subjectiviteit die onder druk van de crisis werd doorgevoerd in de internationale verslaggevingsregels zal nog lang in ons informatieve nadeel doorwerken.

Nu de EU zich direct wil toeleggen op aanpassing in de verslaggeving, zal de verwarring alleen maar verder toenemen. Denk ook aan de verschillen tussen het VK en de EU op dit gebied die zullen optreden na een brexit.

Waarom wil de EU zo graag een stempel zetten op de verslaggeving, juist nu de IASB en zijn Amerikaanse tegenhanger FASB trachten uniforme verslaggevingsregels door te voeren? Men kan zich voorstellen dat de EU de jaarrekening een functie wil geven die meer zegt over de positie van het bedrijf over de lange termijn dan op de kortere termijn. Bijvoorbeeld omdat zij vindt dat ondernemingen duurzaamheid hoger in het vaandel zouden moeten hebben.

Maar zo'n stap is futiel, omdat er een grote mate van subjectiviteit wordt geïntroduceerd in de waardering van balansposten. De IASB en de FASB stellen strenge regels op om te bepalen hoe bezittingen, eigen vermogen en schulden moeten worden verantwoord. Het is niet waarschijnlijk dat een politiek instituut als de EU een beter stelsel van verslaggevingsregels produceert dan de IASB, waarin deskundigen en gebruikers van financiële informatie het voor het zeggen hebben en waarin de EU een van de toezichhouders is.

Deze opinie is eerder ook verschenen in het FD van 1 oktober 2018.

Deel dit artikel

Jan Bouwens is hoogleraar accounting UvA en research fellow University of Cambridge.

GERELATEERD

NIEUWS | 15 oktober 2021

IFRS update - Week 41

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 08 oktober 2021

IFRS update - Week 40

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 30 september 2021

IFRS update - Week 39

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 23 september 2021

IFRS update - Week 37-38

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →

NIEUWS | 10 september 2021

IFRS update - Week 36

Een wekelijks overzicht van de laatste ontwikkelingen rond International Financial Reporting Standards (IFRS) en externe verslaggeving. →
